

Клевець А.С., ст. гр.ФКфеС-13
Науковий керівник:
д.е.н., проф., зав.каф. ЕАіФ Єрмошкіна О.В.
(Державний ВНЗ «Національний гірничий
університет», м. Дніпропетровськ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Проблемою для підприємства на сучасному етапі виступає недостатня кількість коштів для формування власного капіталу і, як наслідок, залучення великої кількості позикового капіталу, що загрожує посиленням фінансової нестійкості та підвищує ступінь фінансових ризиків підприємства.

Питання виникнення капіталу, аналізу його формування, використання досліджували такі вчені як І.Бланк, М.Білик, В.Биковський, А.Ганієв, Р.Грачова, М.Коробов, Є.Мних, Е.Нікбахт, О.Павловська, А.Поддєрьогін Г.Стасюк, Р.Слав'юк, О.Філімоненков та інші.

Однак, враховуючи нестійку економічну систему країни, часті зміни та корективи законодавства, на сьогоднішній день, питання оптимізації структури капіталу, визначення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу залишається розкритим у неповній мірі.

Метою даної статті є дослідження оптимальної структури капіталу, аналіз переваг та недоліків використання власного та позикового капіталу, а також методів оцінки раціональності їх співвідношення.

Створення та подальше функціонування підприємства не можливе без формування власного капіталу, що визначається як вартість чистих активів підприємства, яка «розраховується як різниця між вартістю майна підприємства та його зобов'язаннями» [1].

Для успішної, рентабельної роботи підприємства, для забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності на підприємстві більшу частину фінансових ресурсів повинен займати власний капітал. Для кредиторів така ситуація є більш прийнятною, оскільки вона характеризує надійність підприємства, тобто знижує ризик неповернення боргів. Проте рівень доходності за даної стратегії зазвичай не є високим. Така ситуація викликана тим, що зазвичай, на практиці, ефективність використання позикових коштів вища ніж

власних. Збільшення частки позикових коштів в структурі капіталу підприємства підвищує ступінь його фінансових ризиків. Через те, використовуючи лише власний капітал підприємство буде обмеженим у розвитку, так як не має можливості забезпечити формування необхідного додаткового обсягу активів у періоди сприятливої кон'юнктури ринку [2]. Якщо позиковий капітал залучається під відсоток менший ніж рентабельність підприємства, це дає змогу підвищити прибутковість власного капіталу, а також розширити масштаби діяльності. Позитивною стороною залучення позикових коштів також виступає визначеність у величині зобов'язань і у строках їх погашення, що дає змогу більш точно здійснювати фінансове планування грошових потоків.

Перераховані вище аспекти необхідно враховувати при проведенні фінансового аналізу, а також при оцінці раціональності структури пасивів.

Не існує єдиного підходу до встановлення співвідношення власного і позикового капіталу на підприємстві. Кожне підприємство повинно намагатися оптимізувати структуру власних джерел фінансування. Для цього у сучасній теорії існує декілька методів оптимізації структури капіталу: 1. Оптимізація структури капіталу шляхом управління величиною ефекту фінансового левериджу; 2. Оптимізація структури капіталу з метою мінімізації рівня фінансового ризику та термінів залучення капіталу; 3. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімальної його вартості.

Отже, обсяги та склад фінансових ресурсів залежить від роду діяльності, від розміру, а також від обсягів виробництва підприємства. Проблемними питаннями для підприємств є ті, що пов'язані з формуванням власного капіталу, залученням позикового капіталу, що вимагає оцінки раціональності їх співвідношення. Тому перед підприємством постає завдання ефективності формування та використання ресурсів, пошуку резервів збільшення власних фінансових ресурсів для забезпечення роботи підприємства в цілому.

Список літератури:

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз [Текст]: навчальний посібник / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька – 2-ге вид., без змін. – К:КНЕУ, 2007. – 592 с. – ISBN 966-574-799-1.

2. Формування оптимальної структури капіталу підприємства// [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://bulletin.uabs.edu.ua>